

СЕРГЕЙ ГЕРДЖИКОВ

ВАСАНГА

chitanka.info

Планината е като на друга планета: напоена със странно златисто сияние на фона на розовеещо небе. Изкачвам се над езерото по трева с блестящи капки, не усещам тежестта си, вирам се в стъпалата си, те се полагат сами, без мое участие. Склонът се изправя и идва скален праг. Хващам с дясна ръка горния ръб, а ръката ми е полупрозрачна.

Теренът ми е познат, сякаш съм бил тук някога. Стигам площадката. Ето го малкия зид, изравняващ платформата, гранитния покрив. Леговището на белия йога.

Старецът е тук! Седи неподвижно в поза лотос. Някога бялата дреха виси от раменете му. Краката, със суха черна набръчкана кожа под прокъсаните панталони, са надлежно кръстосани. Едното коляно се подава с капачката си навън. Старецът е с изправен торс, главата, леко приведена, опира в надвеса. Лицето му е на дълбоко медитиращ отшелник. Черната кожа е прилепнала плътно о черепа и го очертава, зъбите се виждат съвсем малко, коса и брада висят сплътсени. Очите са тъмни бездънни дупки.

Срутвам се на земята. Разтрепервам се конвулсивно и от устата ми излиза беззвучен стон на пресекулки. Старецът ми напомня мумифицирания китайския Чан майстор Ханшан от 16 век.

Това съновидение ме преследва вече цял месец. Отново потеглям към Седемте езера, към върха над Петото езеро с обиталището на Васанга — белия йога. Запознах се с него миналото лято на Езерата.

* * *

Този път опъвам палатката зад старата хижа до Рибното езеро, а не както обичайно — в покоя на Харамийското. Трябва да зареждам лаптопа, имам да пиша — на Езерата работя леко, главата ми е ясна, намирам и житейски решения. Ритъмът за няколко дни е един и същ: сутрин писане, после преходи из планината и катерене по леки скали.

Тук са вече дъновистите, очертали са територията си, бяла лента минава зад хижата и аз съм попаднал вътре. Това разбирам от посещениято на настоятелен брат, отговарящ за лагера. Мъжът е на около шейсет, малко мрачен. Или да се регистрирам в лагера, или да се

изнеса. Не ми се регистрира, с което ще заявя принадлежност, затова обещавам да освободя мястото след два дни.

На сутринта до мен са опънати две палатки — на младо момче и на момиче, те се познават явно от Братството. Радват се на срещата като жадни странници в оазис. Момичето е некрасиво, но срещата я озарява. Изглеждат ми някак наранени и намерили тук лек при своите. Братята и сестрите слизат до поточето и се поздравяват със „Светъл ден!“. Ходят на паневритмия на две-три места: долу при първото езеро, горе под Харамията и отсреща пред Бъбрека. Езера имат специални имена за дъновистите, Харамийското е „Езеро на чистотата“.

Какви хора стават Бели братя? През годините съм виждал какви ли не, българи и чужденци, най-често французи. Някои ми изглеждат нови и неориентирани. Явно, който дойде, е добре дошъл.

Днес изкачвам на един дъх Харамията и след кратко слизание отвъд пъпня по стръмен ръб към билото и връх Раздела. От платото поемам надолу по пътеката край езерата.

Седемте Рилски езера са едно над друго на тераси. Първо минавам покрай Сълзата. Езерото лъщи в прозрачно зелено под Езерния връх, един купен с панорама към всички езера. На върха между каменните кулички се прегръщат двойка влюбени.

Зад превалчето се отваря панорама с Окото в центъра. То лежи в дълбок циркус и синее в тюркоазено. В сенчестия бряг са останали ивици сняг, отрязани над водата. Застивам на пътеката. В тази минута по водата блещукат искри. Проблясват на вълни за стотни от секундата. После облак закрива слънцето и Окото потъмнява. До снежния бряг водата става бледосиня. Потръпвам, вятърът отвява цялата топлина от гърба ми на секундата.

Поспирам до Окото, а после и до Бъбрека. Присядам на полянка пред Близнака, насреща е канарата на Харамията. Двойното езеро е в дълбок циркус — огромна леща, която сякаш фокусира космически енергии.

На следния ден до хижата се появява беловлас и белобрад човек, бос и усмихнат. Загорял, библейски обрасъл, с бяла риза под бяло яке, с бял панталон. Напомня на друида от „Властелинът на пръстените“, само че този е по-дребен, възсук. Усмихва се, леко притеснен от фотоапарата. Игриво пламъче блясва в сините му очи.

Щракам много пъти в опити „да го хвана“, но ми убягва. Сядаме на пейката пред хижата и се запознаваме — Васанга (Владимир), йога. Прием чай, човекът излъчва ведрина и тиха сила. Живее над Бъбрека, дошъл да си зареди телефона. „За какво ти е телефон?“. „Имам си ангажименти.“ Васанга не се държи като отшелник.

Предлага ми да се качим на Харамията. Давам му аванс, а човекът направо се носи пред мен. Минава по камънака като флуиден и ме изчаква с усмивка. По стръмния ръб най-горе, който ми взема дъха, той говори като долу на пейката. На върха сме — площадка от няколко квадратни метра. Сядаме, питам го как е станал толкова издръжлив. Васанга разказва за йогата Махариши, от когото е получил посвещение при идването му в България. Васанга търси билки, разработил е своя терапия.

Как мога да зърна западната стена? Искam да я огледам отгоре. Слизам и след няколко стъпки я виждам. Васанга ме следва, показвам откъде искам да се изкатеря утре: отвесен кафяв гранит с тревни первази, отрязан от ръба. Той ме поглежда изпитателно и ми се чуди: „Знаеш, че трябва да внимаваш, нали?“

Сутринта към шест ме събужда гръмогласно пеене. Подавам глава, излизам. На близкия хълм стои човек и пее с цяло гърло срещу изгрева. Аха, бял брат. Гледам на фотоапарата кадри от стената, отдясно с кулоара, затворен от ръба, прокарвам си линия. Да тръгна ли или не? Все някога трябва да се спра. Изкачвам се на хълма, правя гимнастика и оглеждам Харамията. От запад той прилича на бюст на мъж с качулка, а двата ръба от двете му страни са като мощни ръце.

На излизане от палатката оставям шофьорска карта „за всеки случай“. Риск от екстремно катерене по кулоара и ръба няма, но може да те подведе изваден камък или да се хлъзнеш на мокра трева. Западната страна е усойна, кулоарът е винаги влажен и крие отлепени през зимата блокове. Миналият път следвах кулоара и после ръба вдясно. По средата се точи тесен диагонален перваз, лъскав от роса.

Възлизам по сипея към стената, задъхвам се. Спирам в кулоара до висящ скален „език“. Кулоарът е реално отвесен широк жлеб, затворен е от блок десетина метра по-нагоре. Тук стъпвам малко по-сигурно и смъквам раницата. Трябва да обуя еспадрилите. Навличам якето, хлад е и влага.

Първите метри са въздушно изнасяне на малки опори. Нагоре става по-лесно, но пътят е препречен от заседналия камък. Изнасям се вдясно, над зеещ отвес. Тук виждам скален клин, похващам го, пъхам си левия показалец в дупката. Не мога да го използвам: остър е, а и ще ме блокира при изнасянето. Полазват ме познати тръпки, оглеждам се за сигурен вариант.

Там долу никога не съм сигурен във верните житейски стъпки. Тук формите и решенията са ясни. Слизам три стъпки и се измъквам надясно. Изнасям се в надвеса на малък корниз, неприятна мокра трева. Подминавам зеления корниз. Следва възлизане в жлеб, къс синьо небе на ръка разстояние. После нацепена стена със стърчащи отломъци, опасна за соло. Намирам хватки вдясно по сантиметрови ръбчета, местя краката и се изнасям, камъче се хлъзва под десния ми крак и за секунда губя опора. Излизам на малък корниз и изкачвам винкел, на ръба съм, слънцето ме гали. Ръбът е приятен, малко вляво, малко вдясно, възлизам в еуфория. Точно под мен блести Близнака. После ръбът се пречупва, изкачвам последните метри по ронлив склон. Изправям се на връхната площадка. Езерата блестят като капки на дланта ми.

— Пууууууууу!

Сядам, преобувам се, отпивам вода. Тениската лепне по тялото ми.

Долу на равната поляна Белите братя се носят в кръг по двойки. Ръцете са напред и после нагоре, краката пристъпват в синхрон, чувам и музиката. Не мога да се откъсна от зрелището. Ритуалният танц *паневритмия*. Кръговете рисуват символ от преди хилядолетия: небе със слънце.

Слизам на поляната и наблюдавам. В центъра на кръга са музикантите, всички пеят. Не всички са в бяло, новите са несръчни, има и пълни жени. Разпознавам келтски и северни лица. Погледът ми е прикован от млада двойка. Мъжът е строен, с дълга коса на опашка, дълга черна брада. Жената е елегантна, косата се вее на гърба ѝ, носи се като самодива. Облеклото на двойката е един комплект: бели дълги ризи с ресни по края, бели панталони, тесни пояси с цвят на злато. Пристъпват с разтворени ръце един срещу друг, той докосва деликатно хълбока ѝ.

Намирам Васанга наблизно, ще има лекция за богомилите. Промъкваме се между клековете по тънка пътечка. Всяко местенце е заето с палатка, пред палатките примуси и храни в купи: най-вече жито, леща, и грах, най-старите храни. Старецът минава флуидно, аз го следвам припряно, често повличам клековете. Стигаме до централата на лагера — полянка на билото. Склад, трапезария, кухня, аромат, готвят обета. На изток е „залата“ — стръмна поляна, в дъното каменен подиум.

Лектор е човекът, който ме прие долу. Намира родство между богомилите и белите братя. Но богомилите са делели света на духовен и сетивен, създаден от Дявола. Как този лъжовен свят се обожествява от дъновистите като съвършена хармония? После за европейския път на богомилството, донесло Ренесанса. Споделям съмнението си с Васанга, той вижда корена в есеите. Есеи, богомили, бели братя — бунт на „сектите“, отцепени ереси, яростно отхвърляни и преследвани.

Петър Дънов, нарекъл се Беинса Дуно, не е бунтовник и е виждал в природата една „монархия“. Записките, издавани в десетки книги след 1990, са „народна религия“, култ към слънцето, земята и любовта. Дънов е следвал теология в Щатите. В България проповядвал и беседвал по всякакви теми и поводи. Обаятелен, завладяващ и озаряващ учител, който е живял според учението си, световноизвестен българин.

Оставям Васанга при тези хора и слизам по пътеката към потока. Търся място да поседя насаме край бистри води, озовавам се при извора на Учителя.

На бял камък като на екран са издълбани и оцветени в яркосиньо думите:

БРАТЯ И СЕСТРИ, МАЙКИ И БАЩИ
ПРИЯТЕЛИ И СТРАННИЦИ
УЧИТЕЛИ И УЧЕНИЦИ
СЛУГИ И ГОСПОДАРИ
ВИЙ СЛУЖИТЕЛИ НА ЖИВОТА
ОТВОРЕТЕ СЪРЦАТА СИ ЗА ДОБРОТО
И БЪДЕТЕ КАТО ТОЗИ ИЗВОРЪ

На дъното са символи, които не разбирам.

Братята наливат вода от извора в бели бидони с надписи: „смелост, дълготърпение, благост, милосърдие“.

Сядам край поточе близо до извора, на тревист корниз над малък водопад, който се спуска към Рибното езеро. Водата прорязва зелената поляна.

Потокът неспирно тече, като запазва формата си.

Някога умът ми беше бистър като тази вода и също толкова бърз. Сега често е помътен и забавен, течението му е затлачено от грижа, хаос и болка. Катеренето ме е възстановило вътрешно, но още не съм пречистен. Кога изобщо човек е чист? Житейските грижи ме налязват в момента, в който имам свободни неврони. Насочвам вниманието си към дишането — въздухът ме опиянява. Попивам планината. Оранжева точка се плъзва по ръката ми. „Растителна прашинка?“ Опитвам се да я спра, но тя се стрелва обратно и скача в тревата. Много подвижно същество — трябва да е листна въшка. Това зелено същество има ситни крачета, непреброими за окото ми. То е усетило присъствието на нещо чуждо, огромно и опасно! С глава буквално невидимо малка, реагира по-бързо от мен и съвсем точно. „Зрящите“ роботи с мощна оптика и „невронни мрежи“ изчисляват милиони пиксели в секунда, но едва заобикалят една преграда. Усмиввам се.

Усещам докосване по рамото, пред мен е беловласият Васанга.

— Хубаво местенце си намерил.

Медитирал съм в дзен стил, практикувал съм йога, изчел съм маса лесни и трудни книги в двете традиции. Но сега имам жив майстор на тялото пред себе си. Умните книги нямат значение, ето аз, начетеният, не мога да се сравнявам със самоукия Васанга.

— Водата сякаш ми чисти ума.

— Да, водата пречиства и отвън и отвътре. — Васанга е невероятно чист: без петънце по себе си, погледът му е чист и думите са му чисти. Питам го:

— Как да се освободя от безпокойствата?

Очаквам обяснения, но Васанга ме насочва към дишането. Това го знам, но не ми е помогнало или не го владее. Започвам да вдишвам и издишвам дълбоко и със задържане. Но така медитацията не върви — мисля си за майстора и за тъпотата си. Васанга се обажда:

— Искаш ли да те заведа до моето място?

Поемаме не по пътеката, а по линия, позната само на него. Старецът отново ме оставя и после намалява ход. Левият му палец е превързан леко, но това не му пречи. Моят десен глезен е неподвижен и съм нестабилен.

До Бъбрека седят хора, група по йога с инструкторка, цялата в бяло. Тя показва пози, учениците я следват неуверено. Старецът е посрещнат като гуру, видът му е достатъчен. Сядаме до учениците, трудно подгъвам десния крак. След сеанса се запознаваме и снимаме, с Васанга продължаваме по тънка пътечка в склона. Стигаме до полянка, в дъното ѝ са построени стъпала. Те водят до ниша с плосък камък, надвесен като стряха. Малки зидове вляво и вдясно. Вътре — сгънати дрехи, алуминиева купа, чаша. Васанга посочва:

— Това е леговището.

Сядаме на най-високото стъпало. Долу се ширва зеленото плато, прорязано от пътеката към Бъбрека, точно под краката ни блести езерото. На изток се извисява Харамията, вдясно от него е Езерният връх с пътеката до него, по която пъплят туристи. Ниско долу е Близнака.

— Страхотно място! — Виждам бялата палатка на стареца, поставена на полянката по-надолу. — И колко време прекарваш тук?

— Ами кажи-речи цяло лято. Есента става студено и слизам.

— Къде?

— В София, имам си жилище, работа.

— Имаш ли семейство?

— Имам голяма дъщеря, самостоятелно си живее.

Старецът ме кани да остана тук тази нощ, но аз се оправдавам, че заминавам. Васанга не настоява.

— Ела някой път да посрещнем изгрева.

— Сложна ми е ситуацията...

— Заслужава си, ще видиш. Със сигурност ще искаш научно обяснение. Добре, важна е хармонията между мозъчните полукълба. При подходяща практика се постига равновесие — въпрос на хормони, на ендокринна система, зависима от мозъка. Дълголетието за Васанга не е самоцел. Важно е как живееш, а не колко.

При мен нещата се затягат, минават две години, ходим семейно с малкия, до Рила не стигам. После идва поредна криза...

Предприемам проучване на Васанга и на Дънов. Васанга има лечебен център и се занимава с терапия. Владимир Зарев споделя, че получил от дъновистка много отдавна архив на братството, който пазел и до днес. Натъквам се на няколко разказа в нета. Елена Андреева, живяла от 1899 до 1990, разказва за началото през 1929.

„Там имаше една полегнала скала, на която по идея на Учителя бяха издълбани няколко изречения, изсечени с длето от Владо Николов — руснака и от брат Борис Николов. След това те бяха боядисани, за да личат отдалеч, та всеки жаден пътник да прочете поучителните Слова, дадени лично от Учителя. От другата страна на скалата бе издълбана с длето една котва, която олицетворяваше слизането на човешкия дух в материята. Беше изсечен надпис, който трябваше да покаже кога е построена чешмата. На няколко метра от чешмата имаше голям объл камък, който се клатеше. Учителят го поклащаше с един пръст.“

Този Владимир и брат му Сергей са от руските белогвардейци, дошли в България след 1920 г. Заселили се в Мърчаево, на западния склон на Витоша, били известни като пияниците на селото, но тръгнали с Дънов и оставили пиенето. Станали каменоделци, Владимир изчукал надписа до изворчето, даден му от Учителя, и котвата.

В Мърчаево се заселил и самият Дънов в последните си месеци. През януари 1944 г. заради бомбардировките Братството се евакуирало в селото, настанили учителя у Темелко Темелков. През октомври се върнал на Изгрева, в Борисовата градина. На 27 декември Дънов издъхнал в къщата в Мърчаево. За да издействат подобаващо погребение, учениците му се обърнали към Георги Димитров, някога подпомогнат от учителя. Чак след пет дни получили разрешение от вожда, а през това време тялото му не получило признаци на тлен. Прахът на Дънов бил положен в гроб на Изгрева.

Бели братя разказват, че Петър Дънов е сложил сам край на живота си. Учителят бил видял, че след войната „ще бъде заловен от

комунистите и те ще го подложат на нечовешки мъчения, след което ще го убият и погребат на Витоша“. В мразовития 27 декември учителят се залял с леденостудена вода и излязъл навън. След дни починал от скоротечна пневмония. *Мъртвото тяло на учителя изглеждало като мумифицирано.*

* * *

Кошмарното видение с мъртвия йога не ми дава мир цял месец. Отново с объркана глава се запътвам към Езерата, този път с ясна цел, Петото езеро.

Запълзявам с тежка раница по стръмния склон над новата хижа. С излизането на билото планината се разкрива. Пътеката прорязва зелено плато, ширнало се като сцена между ридовете. Вляво доминира черната Харамия. Вдясно се извисява канарата на върха над Бъбрека. Най-горе е облият гребен на Рила.

Взира се за мястото на Васанга с надвесения камък. Разпознавам две полегати фази от канарата. Скоро съм на малката премка и синята вода на езерото блясва.

На полянката пред Бъбрека е седнал пълен мъж в анцуг. Поглеждаме се недоволни. Той ме гледа с моята огромна раница: явно търся място да отседна. Аз го гледам с този торбест анцуг: явно мястото му не е тук. Навярно чака свои хора, за да окупира полянката. Така е тук в неделя. Качвам се към мястото. Скоро пътеката се стопява. Излизам на малко било, смъквам раницата и се оглеждам. Под мен е синьото езеро, на изток се ширва в зелено платото, прорязано от пътеки, по тях пъплят хора. Търся място за палатката, има две полянки, макар и леко наклонени. Продължавам нагоре. Ето го мястото, няма никой, явно Васанга се пилее някъде по йога срещи или се е кротнал вкъщи. Нишата май е намерена от някой анцуг и омърсена.

Слизам до раницата, бързам да навлека суха блузка, че духа сериозно, а аз съм мокър от пот. Тук искам да посрещна изгрева рано сутринта. Седя, ставам, местя се, пак сядам, навсякъде духа. Вятърът ще ми провали съня, който и без това е доста крехък. Спускам се към езерото, надничам надолу зад един издатък и се дръпвам. На поляната се е разположило семейството на Анцуга, жена вика, детенце реве, той

се разпорежда. Анцугът е до скалата на двайсет метра точно под мен, изтръсква се и загащва. Жена му ми е дупето на малката в езерото, тя надава неистов вой. Останалите се хранят, навсякъде са разпръснати храни и дрешки.

Слизам много бавно. Само тия ми липсваха. Голямата фамилия събира багажа. Продължавам покрай езерото. Глъчката зад мен не спира, пъхат неща по найлонови пликчета и раници и аха да си тръгнат, малката отново писва, после я поема тати, мама ги спира да забърше малката, пет минути вади някаква кърпа от раницата и я прибира. После мама си съблича фланелата и тримата се туткат. Накрая женската глава се скрива зад хълмчето, като извъръща яден поглед към мен. Дошли са тук да си изядат домати и сиренето с лука, но са оставили простотията си: парчета от домати и краставици, обелки от плодове, скъсани мокри вестници, използвани хартиени кърпички. Въздъхвам и събирам боклуците в плик, погнусен се пресягам към всяко парченце.

Вечерта запалвам огън на малко огнище. После опъвам палатката, седя под звездите и се приютявам за сън.

* * *

Сутринта идва самият Васанга, цял ден сме около езерото, а вечерта опъвам палатка до неговата. Тази нощ е тиха.

Белият йога седи като статуя под звездите. Подгънал съм крака на метри от него, коленете ме въртят, поклащам се и се намествам. Сякаш от земята се надигат невидими камъчета и пронизват коленете ми. После ме заливат мисли за непостижимата Вселена, планината чернее с дълбоки сенки под луната. Постепенно свиквам с позата и се успокоявам. Събирам поглед във върха на носа. Носът ми се раздвоява, превръща се в нещо непознато и непроницаемо. Губя памет за себе си и не разпознавам нищо под мен. Светът запазва формите си, но вече не знам какво са те. Няма „планина“, тя е куха дума. Няма никакви думи и разпознати форми, остават светлините и сенките, които плават в премрежения поглед. Отмервам времето с дълбоко дишане, броя до десет и обратно. След това забравям броенето. Скоро постигам

познатото напускане на ситуацията. Блаженост без всякакво лично присъствие.

Мислите ми затихват, разтварям се, губя потока на времето. Чувам глухо ритмично туптене отдалеч. Отнасям се и сякаш се рея под луната. Приземявам се на брега на всяко езеро и чувам плисъка му. Пълзя по отвеса на Харамията. Сядам на връхната площадка.

После отново съм на полянката, небето изсветлява. Под него изплува платото с белите каменни кръгове. Острият връх на Харамията пламва. Точно срещу погледа ми изниква аленият слънчев диск. Едно лилаво цвете се обагря в ореол, капките по мъхестото му стъбълце блестят, аз се опомням окончателно и леко помръдвам. Поглеждам към Васанга. Той седи на пет метра встрани, не дава знак.

Слънцето бързо се издига и премрежвам поглед. Целият зрим свят е тук, но като неизбежна илюзия на едно тяло, което вдишва и задържа дъх. След всяко вдишване идва издишване, а след него пак вдишване. И така — докато сме в този свят.

Сепва ме гласът на Васанга. Старият се е изправил и казва нещо. Аз също ставам и го поглеждам. Изпъвам ръце заедно с него и ги задържам зад главата. После ги спускам надолу и докосвам тревата. Слънчевите пози.

После Владо прави чай, аз правя сандвичи. Езерото се събужда, танцува в синьо и зелено под светлината. Тази нощ не сме спали, а сякаш сме пътували. Усещам се напълно свеж и измит отвътре.

Пием чай от билки и мълчим. Духа студено, търся си шапката, после хапваме. Денят е дошъл на власт и задачите заемат местата си — ясни и прозрачни, рутинни и неотменими. Стягам си раницата за надолу.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.